

Sprehajalci v Stražunu
Vir: Arhiv Studio TSK

POMEN MESTNEGA GOZDA ZA LJUDI

MESTNA OBČINA MARIBOR

Funkcije mestnega gozda

Zelene površine v mestu so izjemno pomembno bivalno okolje za prebivalce mesta in so del zelenega sistema mesta. K njemu spadajo tudi večje ali manjše površine mestnih gozdov in parkovnih gozdov. Le ti imajo več funkcij v urbanem okolju. Njihova morfološka funkcija je soustvarjanje prepoznavne podobe mesta. Pomembna je njihova psiho-socialna vloga, saj omogočajo ljudem sprostitve, rekreacijo in stik z naravo. Gibanje v gozdnem okolju poveča dobro počutje. Obenem pa imajo pomembno okoljsko funkcijo čiščenja delcev in drugih snovi iz zraka ter blažijo nekatere druge vplive v urbanem okolju. Zelo pomembna je njihova ekološka funkcija, saj so to območja večje biotske pestrosti in pomembni habitati, v katerih živijo različne rastline in živali.

Blizina gozdnih površin v mestnem okolju, je za ljudi predvsem zaradi njihove potrebe po stiku z naravo, še posebej zaželeno in blagodejno. Prav zaradi te bližine pa je tako okolje tudi pod vse večjim pritiskom urbanizacije in drugih posegov kot tudi preobremenitve zaradi pretirane rabe. Njihova samoobnovitvena sposobnost je prav zaradi tega lahko močno okrnjena. Te pritiske je treba prepoznati, razumeti ter zagotoviti ustrezno načrtovanje, varovanje, upravljanje, rabe in vzdrževanje takih površin.

Stražun za ljudi

Ne glede na zgodbe in legende pa so danes zelene površine v mestu izjemno pomembne za kakovost bivanja ljudi, še posebej za bližnje prebivalce, pa tudi druge obiskovalce mesta, ki potrebujejo naravno okolje za sprostitve, rekreacijo in sprehode, ki so pomembni za fizično in psihično zdravje ljudi. Zaradi svoje razsežnosti je Stražunski gozd prava urbana posebnost.

Nižinski gozd, ki mu je terasast prostor v geološki preteklosti določala Drava, se je v tem okolju ohranil v tako velikem obsegu zaradi več razlogov, najverjetne pa zaradi nerodovitnih tal za kmetijsko obdelavo, manj ugodnih površin za poselitve, razdrobljenosti parcel in lastništva, ter v zadnjem času tudi zaradi varstva narave. Grajeno tkivo se sicer iz vseh strani zajeda v

njegove robove, sploh na zgornji terasi. Reliefni rob je večinoma tudi rob poselitve. Zaradi te urbane lege prihaja v ospredje pred gozdnogospodarsko njegova vloga mestnega gozda.

Doživljajski pomeni naravnega v krajini

Sodobna družba postavlja vse večje zahteve po vrednem bivalnem okolju kot temelju kakovostnega življenja. Doživljajska krajina je prostor, ki je privlačen in omogoča različne dejavnosti. Doživljajska kakovost krajine izhaja iz njene privlačnosti in raznolikih možnosti, ki jih gozdno okolje nudi. Naravne prvine v našem okolju bogatijo kakovost življenja in so še posebej pomembni v urbanem prostoru, kjer je potreba po bližnji naravi bolj izražena. Celovito doživljanje pa zagotavlja ugodje in s tem dobro fizično in psihično počutje. Naravne prvine v krajini bistveno prispevajo k povečanju njene doživljajske vrednosti. Doživljajska vrednost krajine temelji torej na pozitivnem zaznavanju zanimivih in privlačnih prostorskih razporeditev naravnih sestavin, ki je pogojena s funkcionalnostjo prostora. Ljudje si želijo stika z divjostjo narave, saj jim omogoča prenovitev, počitve in zdravitve duha ter občutje enosti z naravo, pa tudi občutenje lastne divjosti in prvinskosti. Narava ponuja priložnost za premišljanje o življenju in kozmosu. 'Združitev' z naravo pa zagotavljajo prav naravna okolja, kot je gozd. Všečnost naravnih sestavin v krajini je pogosto odvisna od konteksta opazovanja, kakšne so naše izkušnje, kako vplivajo na naš spomin. Odziv ljudi na opazovano krajino je všečnost, preferenca. Bolj všečna krajinska prizorišča imajo večjo doživljajsko kakovost. Prisotne naravne prvine na različne načine prispevajo k večji všečnosti krajine in s tem njeni večji doživljajski kakovosti.

Pisarna v gozdu

Še posebej pomemben pa je stik z naravnim okoljem za otroke, ki doživljajo naravni prostor na zelo neposreden način. V oktobru smo na dogodku "Vse živo v Stražunu" vprašali otroke o njihovih doživljenjih v Stražunskem gozdu ter jih pozvali, da jih narišejo. Zanimalo nas je, kaj jim je v gozdu najbolj všeč.

Otroci so bili še pod visom ogledov Poti netopirja Baromirja in pa miak. Svoje vtise so risali tako deklice, kot fantki, stari od 3 do 7 let.

Vsakdanji počitek in druženje v Stražunu
Vir: Arhiv Studio TSK

Pisarna v gozdu. Otroci risajo tisto, kar jim je v Stražunu najbolj všeč. Vir: Arhiv Studio TSK, 2021.

Vodeni ogled Stražuna. Foto: Skupna služba varstva okolja

Samograditeljske ureditve počivališč v gozdu
Vir: Arhiv Studio TSK

Pisarna v gozdu. Otroci risajo tisto, kar jim je v Stražunu najbolj všeč. Vir: Arhiv Studio TSK, 2021.